

כללים, טיפים, תדריכים, משחקים והדרכות בסיס לטיול קצר

כללים להדרכה נכונה בטיול:

- המדריך הולך תמיד בראש הקבוצה וממנה אחראי קבוע שהולך אחרון. האחריות להובלת הקבוצה בידי המדריך.
- המרחק בין חברי הקבוצה במהלך הטיול משקף את רמת הגיבוש וריכוז החניכים. יש לשאוף להליכה מגובשת. כך גם יתאפשרו יותר בקלות הדרכות קצרות מזדמנות במהלך המסלול.
- אופי ההדרכה צריך להיות מותאם למסלול, גם מבחינת תכנים וגם מבחינת מיקום וגירויים שהסביבה מאפשרת לנו.
- יש להתחשב בשעות השמש. הרחיבו את ההדרכות בשעות הצהריים בהן קשה לטייל.
- אורך הדרכות על אם הדרך הוא קריטי, כיוון שקל לצאת מריכוז. על כן השתדלו שההדרכות לא תעלנה על 15 דקות במהלך המסלול. ושתהיינה מועברות בצורה מעניינת ומוחשית.
- שילוב חניכים בהדרכות מגביר את ערנותם, העזרו בהם.
- כדי להעצים את חווית הטיול, ואת ערך האחריות האישית והקבוצתית, יש לשאוף למעורבות של החניכים בכל חלקי הטיול. חלקו אחריות, תנו להם מקום לביטוי. אך יחד עם זאת שמרו על מקומכם כמדריכי הקבוצה.
- הטיול הוא גם הזדמנות לדבר על שמירת הטבע. יישמו זאת עם החניכים.
- את יום הטיול יש לפתוח בפעילות פתיחה – תיאום צפיות, מעבר על לוח זמנים, מסלול וכו'.
- את יום הטיול יש לסיים בסיכום בסוף המסלול. הסיכום יכלול סיכום חוויתי ווידוא מידע (ע"י חידון טריוויה לדוגמא)

11 טיפים לטיול מוצלח

- **פשטות**- צמצום בצידוד, צמצום במזון קנוי (ממתקים וכו'), צמצום בעזרים ופינוקים, לבוש נוח ופשוט.
- **חיבור לטבע**- לא פוגעים בטבע, לומדים את הטבע שסביבנו- בע"ח, צמחים, גיאולוגיה, משאירים את הטבע נקי יותר משהיה.
- **בטיחות בטיול**- מקפידים על טיילנות טובה, נועלים נעליים סגורות ונוחות האוחזות את הקרסול, לא מסתכנים בקרבה למצוקים/מקומות סכנה אחרים, נושאים כמות מים מספקת, מצייתים לשלטי אזהרה, פועלים לפי חוקי משרד החינוך, לא אוכלים צמחייה לא מזוהה, לא מרימים אבנים, סופרים חניכים בכל הזדמנות וכו'.
- **מכירים דרך הרגליים ודרך הראש את המקומות בהם אנו מטיילים**- לומדים את האזור ברמת הצומח, חי, גיאולוגיה, היסטוריה, התיישבות, מפגעי סביבה ועוד. בנוסף טיול הוא לא רק יציאה לטבע אלא גם הליכה בו.
- **מדריכים לפי עקרונות קתימב"ס בטיול**- עצירות בנקודות מוצלות, לא מושיבים את החניכים עם הפנים לשמש, לא יושבים בשביל, לא עוצרים וחוסמים את הדרך
- **הטיול הוא חלק מרצף וצריך להשתלב בתהליך שעוברת הקבוצה**- לפני כל טיול מציבים מטרות לטיול וחושבים מה אנו רוצים להשיג ומה הדרכים להשיג זאת.
- **חוויה לכל החושים** – ע"י שימוש בחושים וע"י צוות פרוייקטים ו/או סיפור מסגרת- ניתן להגביר את החיבור והחוויה של החניכים לטיול. צריך לראות שאלו מוסיפים לחוויה ולתוכן ולא גורעים ממנה
- **שליטה**- כדי להדריך במסלול, להוביל קבוצת חניכים ולדעת לענות על כל השאלות והבעיות שצצות עליכם לשלוט הן בשטח בו נטייל והן בחומר הקשור למסלול הטיול. לשם כך נועד טיולי ההכנה והחוברת. אבל רק להיות נוכח בהכנה זה לא מספיק!!! חשוב לרשום את הפרטים הקטנים את הנקודות המבלבלות שאלות שצצות לכם במהלך המסלול ורעיונות שעוברים לכם בראש.

- **ניצול השטח** – אם אנחנו כבר יוצאים לשטח ולטבע כדאי לנצל אותו לשם המחשה והדגמה. רצוי להמנע ככל האפשר משימוש בחומרים ועזרים בהם אנו משתמשים בפעילות היומיומית. המחשה – "שמעתי – שכחתי", ראיתי – זכרתי, עשיתי – הבנתי "נסו לגרות את החושים של החניכים ולתת להם להתנסות בדברים באופן אישי.
 - **התייחסות לגיל החניכים** – נסו להתאים את הציפיות שלכם והמטרות שלכם לגיל הילדים והזמן שלהם כקבוצה בתנועה/פעילות.
 - **משוב** – בסוף המסלול חשוב לקיים פעילות משוב שבאמצעותה ניתן לבדוק את רמת ההפנמה של התכנים שבהם עסקנו עם החניכים. חשוב שהפעילות תהיה משתפת ומגוונת (לא סתם שיחת סיכום) חידונים, משימות מסכמות, משחקים כגון תשע בריבוע פיצוחים מי רוצה להיות מיליונר כספת וכו'...
- בהצלחה! זכרו שהטיול הוא כלי מיוחד ומשך הזמן שלו הוא שווה ערך לחודשי פעילות שלמים, תנו לו מטרות ברורות, העניקו לו תוכן ותיצרו ממנו חוויה חינוכית כיפית ובטוחה לכל החושים!**

תדרוך בטיחות חובה! לפני יציאה לטיול (עובר בהגעה לתחילת המסלול) -

- הליכה עם נעלים סגורות וכובע, ומים צמודים לאורך כל היום.
- יש להקפיד על שתייה מרובה!
- הליכה על שבילים בלבד.
- אין להתפצל מהקבוצה לשום דבר ועניין.
- אין לחצות גדרות ושערים סגורים שלא בשערי בקר מותאמים לפתיחה ע"י כל, ויש להקפיד על סגירתם!
- יש לשים לב למפגעים בדרך - עץ מט לנפול, כוורות, בורות מים, גדרות תיל וכו.
- בהימצא מפגע יש להזהיר את הסביבה ולדווח!
- בשבילים עוברים רכבים - אין ללכת עם אזניות, יש לפנות את השביל מיד כששמים לב שרכב מתקרב - ולהזהיר את שאר הקבוצה/ות הקרובות.
- יש לשים לב למסלול ההליכה- להרים את הראש, להביט בסכנות בטיחותיות מסביבכם כל הזמן.
- אין לחצות כבישים סלולים!
- יש להימנע מהרמה/הזזה של סלעים ואבנים
- בהיתקלות עם חיה ארסית באשר היא יש להתרחק מהמקום ולדווח לסובבים, אין להורגה או ללכדה!
- יש לשמור על החי, הצומח, והדומם שבשמורה! אין לפגוע או לשנותו בשום צורה!
- יש לאסוף את כל הפסולת לסוגיה (כולל אורגנית)! ולרכזה במקומות המוסכמים (פחים).

הפעלות דרך ציר חברתי-קבוצתי

- **מעגל פנימה החוצה** - עומדים במעגל - רגיל ומחזיקים ידיים. עוברים בין החניכים ומחלקים קטגוריה - פנימה או החוצה לסרוגין. דואגים שאין שכנים עם אותה קטגוריה. ברגע שמכריזים על התחלה כל מי שפנימה מתחיל להשען פנימה וכל מי שהחוצה נשען אחורה. לאחר שמצליחים ניתן להתחלף.
- **טמגוצי** - שקית הזבל האוכלת את הכלוך.. (כמובן שאפשר לשדרג בעזרת ציור של פנים על השקית).
- **מצלמה** - החניכים הולכים בשטח בזוגות כאשר חניך אחד עם עיניים עצומות והחניך השני מוביל אותו לכל מיני מקומות מעניינים בשטח, כשהוא לוחץ לו את היד החניך עם העיניים העצומות פותח אותן ל-3 שניות ועוצם בחזרה עד לפעם הבאה.
- זוהי דרך טובה להסתכל על השטח מזוויות שונות ומשונות. כמובן שאחר כך מתחלפים בתפקידים.
- **יעקב הבקבוק** - כל אחד כותב משימה על פתק, מקפל אותו ומכניס אותו אל תוך בקבוק קטן (ניתן להשתמש גם בשקית). במשך המסלול הבקבוק עובר מאחד לשני. מטרת המשחק שהבקבוק לא יעצור בטעות אצלך בתיק. בזמן העצירה כל החניכים בודקים איפה נמצא הבקבוק, כאשר החניך שבתיקו נמצא יעקב מוציא מתוכו משימה וממלא אותה..
- **הרוצח בדרכים** - כל אחד מקבל שם של מישהו מחברי הקבוצה ומילה מסוימת. מטרת המשחק היא להוציא מאותו חבר קבוצה את אותה מילה. כאשר במידה והתקיים "רוצח" אומר החניך "נרצחת" ומציג בפניו את הפתק. לאחר מכן מקבל ה"רוצח" מה"נרצח" את הפתק שהוא קיבל, וה"רוצח" ממשיך במסע הרציחות. בסוף המסלול בודקים למי יש הכי הרבה פתקים והוא המנצח.
- **משחק המלפפון** - כאשר ניתן לשחק משחק זה עם בקבוק מים, והמשחק מסתיים כאשר מסתיימים המים בבקבוק.
- **האביר והנסיכה** - מחלקים את הקבוצה לזוגות, ומעמידים אותם במעגל כאשר הם עומדים אחד מאחורי השני במעגל, ובאמצע המעגל ישנו בקבוק. בהינתן האות הראשון (היפ) קופץ המשתתף העומד מאחורי חברו (האביר) על המשתתף השני - בעמדת שק קמח. בהינתן האות השני (הופ) קופץ אותו משתתף מגבו של חברו, רץ מסביב למעגל, עובר בפיסוק של חברו (החבר שעשה לו שק קמח) ומציל את הבקבוק (הנסיכה).. המנצח הוא זה שהצליח להשיג את הבקבוק..
- **מלכת יופי** - על אותו העיקרון של דג מלוח רק שבמקום להגיד דג מלוח אומרים "מלכת יופי" וכל אחד מהמשתתפים צריך לעצור בפזזה של דוגמנית על..
- **מי יצליח לגלות?** - נותנים לכל אחד פתק עם שם שאחד מחברי הקבוצה ושאלה שהוא צריך לגלות על אותו חניך. השאלות צריכות להיות קשות ולא נושאי שיחה שמדברים עליהם ביום יום כמו: למה התחפש בכיתה ד', איזה נזק הכי גדול הוא גרם בחיים שלו, איזה שוקולד פרה היא הכי אוהבת, איך קוראים לסבתא רבה שלה.
- **מצאתי עבודה** - משחק שמבוסס על שנינות. מתנהל בדו-שיח בין שני חברי קבוצה: חבר א' - "מצאתי עבודה" חבר ב' - "איפה?" חבר א' - "ב....." (מקום עבודה כלשהו) חבר ב' - "איך שם?" חבר א' - "....." (תיאור של החוויה מהעבודה) התשובות של חבר א' הן תשובות שהוא חשב עליהן מראש. המטרה היא ליצור שנינות בקשר בין מקום העבודה לתיאור החוויה. לדוגמא - "במפעל לשמפו". "איך שם?", "פינוק".
- **מי נכנס למסיבה** - אחד החברה מחליט על חוקיות מסוימת, אבל לא מגלה לאף אחד מהי החוקיות עליה החליט, שאר הקבוצה צריכה לגלות מהי החוקיות ומי/מה יכול להיכנס למסיבה.

קונטקט

יוסי כמה עולה קפה??

לשלמה הגמל

מעודדות צמודות

טמפה טמפה

מי שטועה מהמשחק יוצא

משפחת אדמס

גורילה

תן שם של

פינוקיו

מאפיה

חידות הוא והיא-

- הוא שיער כבשים, היא בראש העצים (צמר וצמרת).
- הוא מים שקפאו, היא חלקה לא מיוערת קרח וקרחת).
- הוא גדלים בו עצים, היא צמח מטפס (יער ויערה).
- הוא קצה, היא רהיט בסלון (סף וספה).
- הוא ההפך מחום, היא חלק במשקוף (קור וקורה).
- הוא מאיר בשמיים, היא החלון הקדמי של המכונית (שמש ושמשה).
- הוא כלי בישול, היא שטה על המים (סיר וסירה).
- הוא אשר על שפת הים, היא לא חשה בטוב (חול וחולה).
- הוא ירח, היא מדבר גדול (סהר וסהרה).
- הוא חור המחט, היא חיה מבדחת (קוף וקופה).
- הוא מאמינים בו, היא עץ ביער (אל ואלה).
- הוא פרי של אחד העצים, היא יוצאת אחרי שמרביצים (בלוט, בלוטה).
- הוא עץ, היא דו-חי ירוק ונוצץ (אילן ואילנית).
- הוא את האדמה מפלח, היא מקום שעצים בו הם הצומח (חורש וחורשה).
- הוא שיח מארבעת המינים, היא אסתר המלכה (הדס, הדסה).

חידות פילים-

- פיל בתזמורת- פילהרמונית.
- פיל שהוא פרצוף מהצד- פרופיל.
- פיל שהוא ירק- פילפל.
- עיר הפילים בארה"ב- פילדלפיה.
- ארץ של פילים- פיליפינים.
- פיל קרציה- טפיל.
- פיל במחלת הנפילה- אפילפסיה.
- פיל שעולה לארץ באוניה- מעפיל.
- פיל שדתיים מניחים בבוקר- תפילין.
- פיל שהוא גלבה- נפילה.
- פיל שמגדיל את הכמות פי כמה- מכפיל.
- פיל סטייק- פילה.

צירופים והיפוכם:

- חול מלחמה - שבת שלום
- שכחת לאה - זיכרון יעקב
- האוהל השחור - הבית הלבן
- אשת גוף - איש רוח
- איטיות החושך - מהירות האור
- עייני מרדכי - אזני המן
- ראשית הלילות - אחרית הימים
- הקיא אותו - אכל אותה
- היריבות הישנה - הברית החדשה
- חי מהתעניינות - מת משעמום
- אמת חלקה - שקר גס
- קיר ייאוש - פתח תקווה
- מכשול אחרון - עזרה ראשונה
- ראשון מאוס - אחרון חביב